

БУРЯД ҮНЭН

КПСС-эй Бурядай обкомой, Бурядай АССР-эй Верховно Советэй, Министруудэй Советэй орган

№ 168 (11462)

1967 оной июлин 19, среда

Сэн 2 мүнэн

ҮБЭШЭДЭЙ ЗВЕНО

ҮБЭ ХУРИАЛГА! Республикнай колхоз, совхозууд энэ үбэшэриэ имгалт июль харада утгажа байша. Мүнөө үедэ ажахынууд хаа хаанагүй үбэ хуралгада жэгдэрэн орожо байнхай. Сабшалан дээгүүр түрүүшын бүрүнүүдшье жэрүлдэжэ захлаа. Гэбшье республикнай үбэ ажахын хүдэлмэрилгэшэриэ гурда харюусалгатайхан зорилго табигдана. Совет засагайнгаа 50 жэлэй ойно угтамжада зориулан, Буряад ороноймай ажахынууд энэ жэлдэ хамга дээрээ 350 мянган тонно үбэ нитынгээ мада бэлдэхэ гэжэн уялгатай. Энэмай нэдоннойхиоо илээд эхэ. Хэрбээ 1966 ондо бүхэ сабшалан дээршээ хамта 335 мянган тонно үбэн сомогдоно байбэл, мүнөө үбэнэ үшөө 15 мянган тонноор эхэ үбэ нэмжэ хүрилгэдэхэ болно.

Хүдөөг ажална зоний урдаа байган энэ шухала, харюусалгатай зорилго хамтын цусөөр, үбэ хуралгайн хүдэлмэриэ зүбөөр эмхидхэнэй ашаар шимдэгдэхэ байланиншье мэдээжэ. Зүбөөр бүлгын жэгүүдтэ республикнай түрүү ажахынууд үбэ хуралгайн үедэ хамга жэшээ харуулдаг болно. Нэдондо Хагартын аймагай «Родина» колхозо 120 зено эмхидхэгдэхэ, бүхэ 1300 гектар сабшалангынь хүдэлмэрин 13 үдэр соо хуралгада хэн. Үбэний хүдэлмэриэ 640 хүн хабаадуулагданан бэлгэ Тус ажахыда ямар хайн аргашууд хэрэглэгдэнэ? Тажал бэлдэхэ хайнаа зэвонуудыне хүдлөөр дүршлэлт хүнүүд табидагана. Энэ үедэ артелин бүхэ эхэ бага эхэгүй хабаадалсагай. Колхозой контролоо, тосхойной эмхидхүүтэ ажаллажа байдыг уялгы тусхай звено болжэ хамтараад, 50—60 гектар үбэ хуралгада абана. Тинхэдэ үбэ хуралгада эдлэхитэйгээр хабаалаган хүнүүдтэ натуральна түлөөнэй (үбөөд, талха таряагаар) түлгэдлэг гуримтай. Правлени болон партийна организациги нима хемжэ харалланда хүнүүд урмашажа, хуралгага богино болзолто дүүргэһэн, ажахында түсөөһөө гадур 5 мянган центнерээр үлүү үбэн сомогдоһон байха юм. Түргөөр, шанартайгаар хуралгажа абтаһан үбэнийн өөршье үнэ сэн центнерэй оройлоо 40—50 мүнүгэтэ болһон байба. Түнхэнэй аймагай Саянайн совхоздо, мүн Загарайн, Мухар-Шөбөрэй, Сэлэнгийн аймагуудай бусад ажахынууд үбэһөө түргэн зуураар хуралга, нитынгээ мада шанартай тэжээл бэлдэдэг аргатай.

Илангаа Мухар-Шөбөрэй «Загайский» колхозойхид жэл бүри үбэ ногооний байн ургаса хуралга абдаг. Эндэ комтекено бригадауудайн хүсөөр бүхэ хүдэлмэринь оньһожоруулан эмхидхэгдэнэ.

Камчатка область Ленинэй орденээр шагнагдаба

СССР-эй Верховно Советэй Президиум ажахын, соёл культурын талаар областин ажалшадай амжалта туйлаһанайн түлөө Камчатка области Ленинэй орденээр шагнаба.

Х. Бумеденно, А. Р. Ареф гэгшэд Москва ербэ

Революцино Советэй Түрүүлэгшэ, Алжирай Арадай Демократическа Республик Министруудэй Советэй Түрүүлэгшэ Хуари Бумеден, Ирагай Республикн президент Абдель Рахман Ареф гэгшэд июлин 17-до Советскэ Союз хани ёһоор айшалан ербэ.

Арай гүрэнүүдэй хүтэлбэрилгэшэриэ Викувска аэродром дээрэ Я. И. Брежнев, А. Н. Косыгин, Ю. В. Андропов, мүн бусад тусхай тушаалтад утгаа.

БурАССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Указ

НУХЭР С. Д. МУЗИЧЕВЫЕ БУРЯДАЙ АССР-ЭЙ ВЕРХОВНО СОВЕДИИ ПРЕЗИДИУМЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Республикн партийна органуудта удаан жэл соо хайнаар хүдэлмэрин түлөө, түрөөр 60 наһа гүйсэхэнтэйн дашарамдуулан, КПСС-эй лаан-Удын горкомой инструктор нухэр Музичев Сергей Дмитриевичыне урадай АССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнаха.

Бурядай АССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Түрүүлэгшэ А. ХАХАЛОВ. Секретарин орондо — Бурядай АССР-эй Верховно Советэй Президиумэй гэгшүүн Ц. ОЧИРОВ.

лаан-Удэ, Советүүдэй байшан. 967 оной июлин 17.

нууд ажаллаха байна. Сагай уларилай хайн байбэл, тимэ звенонууд хуралгайн хүдэлмэриэ оншотойгоор, бүтээсэтэйгээр үнэргэгжэ аргатай. Тингэбшье, зарим ажахынууд тимэ звенонуудыне би болгоходоо техникэ эмсэгээр хүсэд хангадаггүй хэн. Нимэ байдал мүнөө жэлдэ үзэгдөөгүй байлэ.

Энэнтэй хамта, үбэ хуралгада хабаадагшадта ажалтайн түлөөнэ зүбөөр түлэхэ шухала. Мүнөө жэлдэ Сэлэнгийн аймагай колхоз, совхозууд звенонуудта ажаллагдай түлөөнэнь угтэхэдөө, хүрилгэжэ абтаһан үбэһиень, таранойн шанары харалсаха байна. Үбэһөө хайн шанартайгаар бэлдэжэ абтаһан звенонуудай түлөөһе бүри эхэ байхаар харалагдана. Тинхэдэ үбэһээ гугаһан, шаһар муушайгаар хүрилгэжэ абтаһан звенонуудай түлөөһе бүри эхэ байхаар харалагдана. Тинхэдэ үбэһээ гугаһан, шаһар муушайгаар хүрилгэжэ абтаһан звенонуудай түлөөһе бүри эхэ байхаар харалагдана. Тинхэдэ үбэһээ гугаһан, шаһар муушайгаар хүрилгэжэ абтаһан звенонуудай түлөөһе бүри эхэ байхаар харалагдана.

Мүнөө үедэ республикнай олохон ажахынуудта үбэшэдэй звенонууд хоёр газетэнүүдэй дамжуулган улаан вымпелдэ, үнэтэ шангуудта хүртэхэн түлөө мүрысэжэ ахилэнхэй. Колхоз, совхозуудай партийна комитетууд болон партийна эхин организацинууд үбэшэдэй дунда социалис мүрысөөний гурим ойгуулахада, хуралгайн хүдэлмэриэ богино болзолто үнэргэгжэ, түрүү онол аргашууды ургэһөөр хэрэглэжэ, ажалла бүтээсэтэйгээр эмхидхэхэ хэрэгтэ анхарна. Звенонуудыне мүрысөөндэ эдлэхитэйгээр хабаадуулаха гэжэ эхэхэн удаа шанартай хэрэг. Яахадгай габал, луговоудтай хамга хүсэд оролдогдоо гаргажа ургуулан үбэ ногооний байн ургаса саг соогоо, шанартайгаар хуралгада бшуу. Байгша ондо үбэ тэжээлдэй горитой бэлдэхэдэ абтабал, республикнай ажахынууд ерэхэ үбэлжэлгын үедэ маала тобир тарганаар ондо оруулха, мал ажалай продуктынүдэ гүрэнлэй элбэгээр худалдажа, жэлэйнгээ түсөөһе амжалтагайгаар бэлдүүлэхэ аргатай.

Тинхэдэ мүнөө ямар зорилгонууд табигдаха байна? Үбэшэдэй звенонуудай ажалынь зүбөөр эмхидхэхэ шадаха хүнүүд табидагана. Республикнай ажахынууд звенонууд хуралгада луговоудта даалгадаг. Энэнь хайн талаа харуулаха. Юундэ гэхэдэ, сабшалангай үбэ ногоо ургуулжа байдаг хүнүүд өөһэднгоо участогне хуралгада үбэһөө шанартайгаар хүрилгэжэ абана. Мүн маллай фермэ, гуртанүүдтэ эмхидхэгдэнэ звенонуудыне малшад өөһэлөө хүтэлэхэдөө ажалынь урагшатай явадаг. Түрүү ажахынуудай дүй дүршэл мүнөө жэлдэ түргөөр хэрэглэгдэхэ ушартай. Тинхэдэ республикнай олохон колхоз, совхозуудта үбэ хуралгайн бүхэ хүдэлмэриэ (сабшалангааа эхилээд хүрилгэлэ хүрэтэр) комплексно аргаар эмхидхэдэг төмөдхөгдөн звенонууд ажаллаха байна. Сагай уларилай хайн байбэл, тимэ звенонууд хуралгайн хүдэлмэриэ оншотойгоор, бүтээсэтэйгээр үнэргэгжэ аргатай. Тингэбшье, зарим ажахынууд тимэ звенонуудыне би болгоходоо техникэ эмсэгээр хүсэд хангадаггүй хэн. Нимэ байдал мүнөө жэлдэ үзэгдөөгүй байлэ.

Кубанин элеваторнууд болон таряа тушаан абадаг пунктуудта оройһо таряан тушаагдажа байнаар. Хизаарай таряшад Агууехэ Октяртайн 50 жэлэй ойе таряа хайнаар ургуулжа, Эхэ оройнойго амбарт 2 миллион 720 мянган тонно таряа аджажа угтахэ гэжэ шийдэнхэй. Кубанидахи эгзэн томо Каневска элеватор ургаса хуралгайн түлгэ үедэ сүүдхын турша соо 6500 тонно хүртээр оройһо тушаан абажа шадаха байна. Зураг дээрэ: Каневска элеваторта.

ТАСС-ай фотохронико.



ТҮРҮҮШЫН ГЕКТАРНОУД

Ара-Хэрэтын голнуудта сабшалангай ургаса хайнаар гаргажа, хуралга хээ хана ербэ. Бэшүүрэй «Дружба» колхоз июлин 15-да үбэ хуралгаа эхилбэ. Туд бүридөө 15 хүнөө бүрдүүлэгдэн 17 звено, тракторна 3 косилка, морин сенокосилка, тармуур болон бусад ээр эмсэгтэйгээр энэ хүдэлмэридэ гаранан байна.

Колхоз энэ жэлдэ 1500 гектар сабшалангай ургаса хуралга юм. Тинхэдэ хуралгайн хүдэлмэриэ 20 үдэрэй туршада дүүргэхэ зорилго урдаа танихтай. Эндэ социалис мүрысөөний гурим зохиёдоо. Звенонуудай хоорондо дэлгэрхэн мүрысөөний дүн табан хонго бүхэндэ гаргагдажа, тэрэндэ илагшадта дамжуулгын вымпел барюулагдаха байна. Тэрэһэн тракторна косилкын машинистарта, морин косилкаар үбэ сабшалагдай угтэхэ гурба гурбан мүнэн шан би болгодоо. Хэрбээ хүдэлмэрин арбан үдэр соо 80 гектарай үбэ сабшалан тракторна сенокосилкын машинист, 12 үдэр соо 45 гектарай үбэ хуралган морин косилкагад тэрэ шанда хүртэхэ байна.

Гадна үбэ хуралгайн түрүүлэн 15 үдэр соо үбэ хуралгайн хүдэлмэридэ абагдай нормоо дүүргэхэнь түлөө ажалынь түлбэри 20 процентээр эхэ болохо юм. Колхоз үбэшэдэй нитын хоол хайнаар эмхидхэхэ. Мүн хуралгайн түрүүлэн 15 хонгодо эдэ хоолынь сэн 50 процент доогуур түлгэдэхөөр харалагданхай.

Г. ГРОМОВ.

МҮРЫСӨӨНДЭ ЭДЭВХИТЭЙГЭЭР ОРОЛСОВО

ЗАХААМИН (Телефоноор абтаба). Аймагай эгзэн ажахын «Байкал» колхозой гэнүүд июлин 15-да үбэ хуралгада эмхидхэгээр ербэ. Бүхэдөө 156 хүн 29 дүрбэн тракторна агрегат бшмэг ногоо сабшажа захлаа. Звено бүхэн морин косилка, тармууртай.

Угвэлэринь Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой звенонууд үбэһөө ороо. Эндэ үбэшэдэй 11 звено худалжа, 6 тракторна агрегат, хүри хаяха 1 машина табигданхай. «Красный Октябрь» колхозой гэнүүд үбэһөө орохонгоо хажуугаар таряанай, ой модоной зах сабшажа, эртин силос даража эхилбэ. Энэ хүдэлмэриэ Владимир Цыденов хүтэлбэрилнэ, силосай комбайн дээрэ шадабаритай механизатор Цырендоржо Очиров ажаллана. Ногоонийн шулуур, цементээр ханалагданан траншей соо дарагдана. Наһар гөрөх, обёос, наран сэгсэгэй холисоор силос дарагдаха юм.

Этэ колхозуудай үбэшэдэй олохон звенонууд «Буряад үнэн», «Правда Бурятии» газетэнүүдэй дамжуулгын вымпелдэ хүртэхэ мүрысөөндэ орохо гэжэ шийдэ. Энэнь тухайгаа Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой Нима Бандеерэй, Павел Москвитинэй болон бусадлай даадаг звенонууд мэдүүлэ.

Д. АЮШЕВ, манай корреспондент.

ВИТАМИНТАЙ ТЭЖЭЭЛ БЭЛДЭНЭ

Хура бороон орожо, үбэ хуралгада наад хүргэжэ байбашье, аймагай ажахынуудта набаһата тэжээл бэлдэхэхэ хүдэлмэри үргэлжэлөөр. «Искра», «Дружба», Ленинэй нэрэмжэтэ колхозуудта энэ хүдэлмэри урагшатайгаар ябуулагдана. «Искра» колхозой бүхэ гурбан огдөленидэ 50 гаран хүн набаһата тэжээл бэлдэхэ хүдэлмэри үргэлжэлөөр. «Искра», «Дружба», Ленинэй нэрэмжэтэ колхозуудта энэ хүдэлмэри урагшатайгаар ябуулагдана. Мүнөө эндэ 1200 центнер витамин элбэгтэй набаһата тэжээл бэлдэхэдэ. «Дружба» колхоз 900 центнер, Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз 800 центнер нима тэжээл бэлдэхэжэ абана мэдээсэ.

М. КОЖЕВНИКОВ, Улаан-Удын аймаг.

Эрдэм наука, техникэ хүгжөөжэ, механизаци болон автома- тизаци нэбтэрүүлжэ, ажалай бүтээсые таһалгаряагүйгөөр бээ- шэлүүлхэнэй үндэһөөр коммунизмын материально-техничекэ үн- дэнэ хуури байгуулха гэшиэ советскэ обществын гол экономика зорилго мүн.

Социалис үйлэдбэри айхабтар ехээр хүгжөө. Хүгжэлтын тэ- рэ хэмжээнийн коммунизмын материально-техничекэ үндэнэ хуу- ри байгуулха зорилгы ажалтаттайгаар бэлүүлхэ арга олгоно.

(КПСС-эй Центральна Комитедэй Тезисүүдхэ).

Ойн баярай социалис цялануудай дүүргэлтэ АЙМАГУУДАЙ ХООРОНДОХИ МҮРЫСӨӨН

1967 оной июлин 1-нэй дүнгөөр

	Баргажанай аймаг			Хорин аймаг			Хэжэнгын аймаг		
	жэлэй соц. уялга	дүүр-гэгдэ-һенинь	про-цен-тээр	жэлэй соц. уялга	дүүр-гэгдэ-һенинь	про-цен-тээр	жэлэй соц. уялга	дүүр-гэгдэ-һенинь	про-цен-тээр
Гүрэндэ худалдагданниинь (тонноор)									
мяхан	3420	1069	31,2	2290	498	21,6	2220	514	23,1
мүн	8740	4189	47,9	4120	2181	52,9	4660	2391	51,3
нооһон (цент.)	5830	1401	24,0	3100	719	23,2	3300	1174	38,6
үндэгэн (мянгаар)	940	879	93,5	600	680	113,3	105	80	76,2
Малай ашаг шэмэ:									
Унээн бүриһөө наагданан	1300	684	52,6	1350	735	54,4	1350	677	50,1
Хонин бүриһөө абтаһан нооһон (кг.)	3,0	1,9	63,5	2,7	1,1	40,7	2,7	1,4	51,8
Тахла бүриһөө абтаһан үндэгэн	80	48	60,0	100	69	69,0	100	—	—
100 эхэ малһаа түлжүүлһаниинь:									
тугал	85	64	75,3	85	61	71,7	85	55	64,7
хурьга	85	74	89,4	80	79	98,7	80	71	88,7
лорионохо (эхэ гахай бүриһөө)	14	5	35,7	12	4	33,3	12	7	58,3
Бүхэ тарилга (га)	62556	51890	99,0	31176	31490	101	36620	37232	102
Таряалан, сабшалан дээрэ наг шөбхэ зөөлгэ (тонно)	100000	59500	59,5	85000	41200	48,4	—	37100	—

Мүрысэдэг эдэ гурбан аймагай үнгарһан хаяд жэлэй дүн хараха- да, мал ажалай продуктынүдэ гү- рэндэ худалдаха талаар заим талы амжалтанууды туйла. Мэһэнь, Баргажанай аймагай ажахынууд нэдонной энэ үеһинхөө 42 процентээр эхэ тү гүрэндөө худалдаа. Хорин аймагай совхозууд энэ үедэ гүрэндэ үндэгэ худалдажэ жэлэйнгээ социалис уялга бэлдүүлжэ шалаа. Мүн Баргажанай аймагай ажахынууд гүрэндэ үндэгэ худалдаха жэлэйнгээ уялга дүүргэхэ түлөө.

Тингэбшье Хэжэнгын аймагай совхозууд ойн байрай жэлдэ һу худалдалага урда жэлэйхнээ 12 процентээр дээшлүүлжэ гэһэн социалис уялга абтаһан аад, мүнөө тэрэндээ хүрэнгүй. Хаяд жэлэй дүнгөөр Таряалан нэдонной энэ үеһинхөө минг 8 процент тү эхэ тушаагаад байна. Баргажанайхид нэдоннойхиоо һу хаалаа дээшлүүлэхэ һаа, үнгарһан үедэ гүрэндэ һу худалдаха жэлэйнгээ түсөө хахалдажа шалаагүй.

Хурьга түлжүүлэхэ талаар мүрысөөшэ аймагуудай нэгэниньшье социалис уялгага дүүргэгүй. Илан- гала Баргажанай аймагай ажахы- нууд үгдөө хото хүрөөгүй үлшоо. Тэлэнэр 100 хонин бүриһөө 85 хурь- га томо болгохо уялгатай байбэл, тү- нөө арайхан гэжэ 74 хурьга түл- жүүлжэ байнхай. Баргажанай, Хо- рин аймагуудай ажахынууд тон үсөөн лорионохо томо болгоно.

Мүрысөөшэ аймагуудта малай үхэд гараа эхэ. Хэжэнгын, Хорин айма- гуудай ажахынууд нэдоннойхиоо олоо мал үхүүлэ. Хэжэнгын айма- гта энэ үедэ 4542 хони (тэрэ тоого 1528 хурьга), Хорин аймагта 3708 хони (тэрэ тоого 1591 хурьга) үхэл гарада ороо. Баргажанай ай- магта энэ үедэ аяар 1450 гахай үхүүтэ гэхэ тү, али энэнь бүхэ хүр- гээний 15 процент болно. Таряалан Хорин аймагта бүхэ гахайнуудайн 22 процент гараала.

Этэ гурбан аймагуудта хабарай тарилга нилээд эмхидхэгээр үнгарөө. Зүгөөр Баргажанай аймагай ажахы- нууд хабарай тарилгыгаа түсөө хүсэд дүүргэгүй байшоо. Таряалан,

МОДО УРАДХУУЛГЫН ХАЛУУН ХАҺА

Удэ, Аудан, Хүрбэ, Онёо гол- нуудаар модон гурбадахи наһаа урадхуулагдажа байна. Унаар урадхуулагдаһан түрүүлэн 250 мянган кубометр модон Онохойн модоной комбинат, Бурядай ме- белин, модо болбосоруулган комбинатта хүргэгдэ.

Модо урадхуулагдаһай агээл харюусалгатай, халуун хаа хү- рэжэ ербэ. Удын модо урадхуу- лгын конторын хүдэлмэрилгэ уял- га, харюусалгаа хайн мэдэрнэ, энэ хаа сагы хэрэгтэй бэлд- хэлтэйгээр угтаһан байна. Тэлэ- нэр энэ зундаа 1125 мянган кубометр модо урадхуулажа, хараг- дагшадтэнь хурьга түсэбтэй. Хүртэйн, Хуланай Хорин, Ханд- гагайтай, Хүрбэн леспрохозуудай бүхэйн үбэлдөө балзан мо- до унаар урадхуулаха ёһотой. Энэ модоной предприити, шанэ барил- гануудта шухала хэрэгтэй. Тинхэ- һээ тэрэниэ хорлоот гээлтэйгүй- гөөр, саг болзор соонь хурьга хушала.

Энэ жэлдэ модон урданайхиһаа хэдэн хонгоор ури урадхуулагда- жа эхилэ. Түрүүлэн үдэр- нүүдтэ унаанай бага дээр- рэйһэ элбэ бархашал то- хөөдөн юм. Харин июнь соо бороон элбэгээр орожо, голнуудай унан гөртийгөөр нэмжэ, модо урадхуулахда таатай болбо. Ажалаа зүбөөр эмхидхэбэл, модон хэрэгтэй газартаа түргөөр хүр- гэгдэхэ байна.

Конторын коллектив бии бай- хан техникэе хайнаар хэрэглэ- хэ, участогуудай хоорондох ажал зүбөөр эмхидхэхэ гэжэ оро- лдоно. Модо урадхуулагдаһай олонхын хайнаар ажаллана. Куприян Матвеевич Гребеннико- вэй даадаг бригадта үдэрэйнгээ даабари 150—200 процент хүр- гэдэг. Тус бригадта дүй түрлэгтэй болоһон модо урадхуула- гшадһаа бүридэнхэй. Нүхэд Зо- лотарев, Колмогоров, Шестакев, Колесников болон бусад олон жэ- лэйнгээ дүй дүршэл хэрэглэн даа барла холо үлүүлэн үдүргэнэ.

Нүхэд М. Литвинцевэй, Т. Вла- совай, М. Любениковой, Н. Чаш- ковай, Г. Ситниковай, А. Мамин- сказ гэһын даадаг бригаданууд хайнаар ажаллана.

Эхэ оройнойгоо агүүехэ хайн- дэриэ ажалай амжалтаар угтахын түлөө модо урадхуулагдажэ хөө шалаага гаргажа байна.

Д. АЮШЕВ



Улаан-Удэн сэмбин фабрикин нэгдэлдэн болон хубсаа салгална, коммунист ажилтай удирчин Ольга Сергеевна Флорентсева эрчим ажиллаж байна. Өөрөөр эргээд үед нүүр Флорентсева ажилладай дунда газар, журнал, уран байханд номуудыг уншиж, хонирхолтой хоёрдөвдөндөө үнэргээдэг. Фабрика соогоо өөрийн цөхрөө түүвэ зэргээс гаргах талар энэ нүүр хубитгаа эхээр оруулна. Тингээ тэрэн цөхрөөгөө оройн хэд жэлэй тус эрхээр дүүргэд, тусбөө гэдүүр 11 мянган түүхэндэй эд бараа бүтээн гаргаж, Эхэ оролдоо бэлтгэж.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Ольга Сергеевна Флорентсева.
П. БУРМАКИНАН фото.

Үнийвэй коммунистууд — манай айлшад

РСФСР-ий «Знани» бүлгэмэй зууриалгаар үнийвэй коммунистнар М. М. Сахьянова, Ф. М. Осодова, эсгээр орошоо хамгаалж дайны алдарт баатаруудтай нэгэн — Советска Союзай Герой, генерал Н. В. Балдышев гэгшэд тус тус нотагаа өржэ, ажилшадтай уулзаад, айлшалаад бусба.

Нара шахуу сар соо эднэр республикийн колхоз, совхозуудад, промышленна предприятиянуудад, эдэд, тусхай дунда хургуулинуудад «Аялал, хүдэлмэришэд, инженерүүд, техникүүдэй, аба хаашидагтай, колхознигууд болон совхозуудай хүдэлмэрилэгшэдэй, студентнэр болон эрдэмтэдэй уулзаан, хоёрдөвдөн байна. Тингээхэдэ Буряад нотага шэнэ байдал байгуулах хэрэгтэй партинын организациин дүүргээн үүргэ, элитэ коммунистуудтай эрхилэн-ажал хэрэг тухайда эднэр олонийгээ хөөржэ үгэбэн байна.

В. И. Ленин түүрүтэй оройд коммунистуудай удирдалга дор бурдан гэгшэдэй хиазар орой байхан Буряад нотага шэнэ байдал дэмжрэлтэ тоон бадархан түүхэтэй. Энэ хубишалаа тэмсэе удирдан хүдэлмэрилэгшэдэй тооло үнийвэй коммунистнар М. М. Сахьянова, Ф. М. Осодова гэгшэд оролсоно.

Октябрийн революциин 50 жэлэй ойдо зориулагдан эднэрэй хөөрөөн бүтээнэй хонирхуудад байна. Хүдэлмэришэд, колхознигууд болон аба хаашид, багшнар, эрдэмтэд болон студентнэрий урда М. М. Сахьянова 24 дахин үгэ хэлэбэн байна.

Мун Агууехэ Эсгээр орошоо хамгаалж дайны баатар, буряадай алдарт генерал Н. В. Балдышев республикийн ажилшадтай эгээ хүндэй айлшан бололтон байна. Дэлхэн хоёрхон дайны үедэ буряад ардай хубууд, басагадай бүүд ардагаа хамга шэн эрхитгөөр тэмсэлсэлэн зам тухайда хөөржэбэй хүн зөн эхээр хонирхон байгаа.

Мун М. М. Сахьянова Н. В. Балдышев хоёр Эрхүүтэй область айлшахаар мордо.

Ф. МОДОСОВА.

«...Коммунизмын үзэл сурталда бээг үнхнэй, өөрийнхөө хэрэг байтгаар мэдэх, олонийгээ ходоодо холбоогүй, урда байхан зорилгоонуудыг дүүргэлдээ тэдэ олонийн элсүүлэн амхиджэ шадаха хүдэлмэрилэгшэд хүдэлмэрилжэ тусналуудта дэбжүүлэгдэх ёстой...» гэж КПСС-эй ЦК-гай Тоосогоо амхиджэ тушаал партины XXIII съездын резолюци дотор заабарилагдана.

КПСС-эй райком энэ заабарины бодото дээрнээ бөөдүүлхэ зорилгоор нилээдгүй хүдэлмэри ябуулна. Колхоз болон совхозууды дунда шатын кадрнуудаар бэхижүүлхэ хэрэгтэй өөрийнхөө гол зорилгоонуудай нэгэндэ тоолодог. Энэмнай ойгсогоотой, Юуб гэхэдэ ажахынуудай отделеци, бригада, фермуудай хүдэлмэришэд хуёо ажахын продукция үйлдэбэрлэхэ гүрэндэ худалдаха хэрэгтэй шийдхэнэ ха юм.

Дайны үзүүлжэ хэргүүдтэ жээжэ колхозуудай томодходононын мэдэжэ Манай аймагта, жэшэнь, 1950 ондо 27 колхоз байхан аад мунөө 4 колхоз, 3 совхоз болонхой. Ажахы бүхэн хэдэн мянгад гектар таряалан болон сабшалантай, бэлтгэсэрин газартай, 30—40-өөд трактортай, хэдэн арбад автомашинатай. Бу наалин ферма бүхэн 300 толгой хүрээр үнээдтэй.

Нимэ томо томо үйлдэбэрини участогуудыг эрхилжэ, ажахыгаа саамадан баяжуудан хүржээхэ гэжээ болон хэрэг бэшэ. Тимэ отделецинуудыг эрхилгээд, фермуудыг даагшад болон дунда зэргын тушаалтай бэшээ хүдэлмэрилэгшэд ударидахы, амхиджэжэ

дүй дүршэл, шадабры байнтай, теоретическэ бэлдэхтэй байха ёстой. Эдэ бүгэдэ хараадаа абан, партинын райком хүдэлмэрилжэ тушаалуудта эдэбхитэй олоной хэртэй оролдогтой, амхиджээтэй тараа бэлитэй хүнүүдыг томилдог. Энэмнайэ уламжалан, хүдэлжэжүүдтэ манай колхоз болон

найманын бээдэ, дунда тусхай эрдэмтэй. Ферма болон мастерскойнуудыг дааж ябадг 37 хүнэй 9-нын дунда эрдэмтэй мэргэжэлтэй, 20-нын хүсэд бэшэ дунда хургуулинтай, табанин советско-партийна хургуули дүүргээн. Тракторна бригадын бригадирүүдэй 16-нын дунда болон хүсэд бэшэ дунда хур-

ПАРТИНА АЖАБЫДАЛ РАЙКОМОЙ АНХАРАЛ ДОРО ДУНДА ЗЭРГЫН ТУШААЛТАД

совхозуудай хүдэлмэрилэгшэдөөр бэлдэхэ байнтай, тусхай мэргэжэлтэй хүнүүд хүдэлдэг бололхой. Ажахынуудай томодходохоо урид манайхнда дээдэ эрдэмтэй нэгшээ түүрүүлгэсэ угы байгаа. Тингээд мэргэжэлтэ тэн үсөөн хөн. Иай болотор отделецинуудыг эрхилгээд, фермыг даагшар, бригадирээр дунда эрдэмтэй нэгшээ хүн хүдэлдэггүй байхан юм.

Дунда зэргын тушаалтай хүдэлмэрилжэ кадрнуудаар ажахынуудыг хангах талар КПСС-эй райкомой шухала хэмжээ абадг болон дээрнээ энэ асуудал мунөө дунда хургуулид шийдхэгдэхэ эхилэбэрлэжэ. Колхоз, совхозуудай 23 отделецины эрхилэгшэдэй дунда

гуулигай. Ажахынуудай отделецинуудтай хуёо ажахын 46 мэргэжэлтэй 11-нын дээдэ, 32-н дунда хургуулигай.

Партинын райком хадаа үйлдэбэрини управлентай хамта ойрын 4—5 жэлэй туршдаа ажахынуудыг тусхай эрдэмт хургуулигай дунда шатын хүдэлмэрилжэ кадрнуудаар хангах гэбэн зорилго табинхай. Энэ хэмжээ ажахынууд хайнаар дамжэнэ. Жэшэнь, нёдондо «Сибиряк» колхоз (секретарини Ю. П. Седов, түүрүүлгэсэ Л. А. Максимов) хуёо ажахын институтда 4 хүнийн, хуёо ажахын техникумда 1 хүнийн эльгээжэ, тэдэндэ ажахыгаа үржөө стипенди үгэжэ хургаа. Эднэрэй жэшээгээр мунөө жэлдэ Саяанай совхоз 4, Туранай

совхоз 3, Лениний нэрэмжэтэ колхоз 3, «Маяк» колхоз 4, «Восточные Саяны» колхоз 3 хүнийн хүндэ ажахын институт болон техникумда эльгээжэ хургад, өөлдөөтөн хэрэгтэй мэргэжэлтэдтэй болохо.

Мун нимэ томо баримта харуула. Мунөө үедэ манай аймагта

колхоздо, Саяанай болон Туранай совхозуудта энэ хуралсал хайнаар үнэргөө. Юуб гэхэдэ, тэдэ ажахынуудай партиномууд энэ хэрэгтэ анхарала хайнаар хандуулаха, хүдэлмэрилэгшэдэ экономико хайнаар шудалуулыг оролдоно. Мун КПСС-эй райкомой партина гэгээрэл кабинетэй дэргэдэ хүдэлмэрилэгшэдэй аймагай партина хургуули хүдээлэ.

Кадрнуудыг зүбөөр шэлэн олохо, хүмүүжүүлхэ хэрэг болбол тэдэнэй ажал хүдэлмэрини шалган үзэхэ, партина болон гүрэнэй журма нятгаар сахиха ушаргад гол хураамтоотой. Энэмдэ КПСС-эй райком, партина комитетүүд, колхозуудай правлени болон совхозуудай дирекци гол анхаралаа хандуулдаг, партина дээдэ органуудай директивүүдтэй, тусболо социалист үйлдэбэрлэлдэй дүүргэлтэ тухай тоосогоонуудыг сар үргэлжэ пленум, суглаан, зүблэн дээрэ шалгажа үзэдг, дутууныг усадахага тухайналда байна. Мун кадрнуудыг зүбөөр хууруулха, тэдэнэй даабаринуудыг хайнаар дүүргэхэ хэрэгтэ арадай хингалтын аймагай комитет болон бүлгүүд тухална.

КПСС-эй райкомой, партиномуудай абуулка байгаа эдэ бүгэдэ хүдэлмэри ажахынуудай дунда шатын тушаалтай хүдэлмэрилэгшэдэй ажалда, гүрэнэй тусболо, социалист үйлдэбэрлэлдэй амжалтатайгаар дүүргэлдэ хайнаар нүүлснэ. Тингээд аймагай бүхы колхоз, совхозууд хү, маях үйлдэбэрлэхэ гүрэндэ худалдаха жэлэй түүрүүн хайхад тусбөө болорхоон ходо урид дүүргэжэ хөн.

Ажал хүдэлмэриг бүри урагштайгаар абуулха, тарга талха, маях, хү эхээр үйлдэбэрлэхэ хэрэгтэ «Сибиряк» колхозой Аналгий, Түхэнэй отделецинуудыг эрхилгээд шэнэр Н. Н. Усольцев, Г. Н. Демина, Саяанай совхозой 2-дохи отделецины эрхилгээ В. Н. Цыденов, Туранай совхозой Шэмхын отделецины эрхилгээ Н. А. Кошопкин гэгшэдэ оролдожо ябаа олон нүүд сооноо энэ тэмдэглэхээр.

Жэшэнь, Николай Александрович Коношкин колхоз, совхозой ажалда уни удаан ябадан, хүдэлмэри амхидхон абуулха дүй дүршэлтэй, нотаг зондо хүндэтэй хүн ха юм. Нёдондо тэрэнэй хүдэлмэ-

рилдэг отделеци 643 гектар ороотоо ургамалуудыг гаатай болзортоон, агрогосстанын түр арга хэрэглэн тариха, гектар бүр нөөн 11 центнерээ үзүүтэй уг са хуряага абан. Тэндхи хуряага абан, мунөө Буряадай республик Верховно Советэй депутат Александр Демидович Томилон гектартай тус бүрнөөн 182 центнер ногоон наба хуряаган бай Мун Николай Александрович Коношкин үбэ хуряалгыг эри ажал амхиджэбэй тэмдэглэхэ, 550 гектар сабшалан дээрнээ тэдэ 6225 центнер гэхэ гү, т гектарай 11.5 центнер үбөөн абан шуу.

Энэ бүхы тэмдэглэхэ зуура дунда зэргын тушаал даадг, т тэмдэрилжэ кадрнуудыг бэлдэ хүмүүжүүлхэ, тэдэндэ тухал ажал абуулдаг дутуу дундануу шийдхэгшээгүи коммунист бин га гэжэ хэлэхээр, 1966 оной дунда 22-тоо болон гүрэнэй партинай райкомой пленум «Кадрнуудыг шэлэн олохо, хүмүүжүүлхэ, тэдэнэй хуряалан табиха тухай асуудал зүбшэн хэлээд, дэлгэрэй шийдхэгшэри абанан юм. Тэ пленумтэй тогтоол колхоз, совхозууд, эми зургануудай, партинай урда хургуулиудай партина эхэн оргинацинуудта зүбшэн хэлээдэ.

Мунөө аймагай партинай оргнаци энэ асуудалаар абан шийдхэгшэрини бодото дээрнээ бөөдүүлхэ зорилгоор хүдэлмэри абуулка байна.

С. ЦЫДЕЕВ, КПСС-эй Түхэнэй райкомой секретарь.

МЯХА, НООҮО ЕХЭТЭЙ ХОНИДЫЕ ҮСХЭХЭ АРГА

ТОВИР хайн, мяхалиг, нооно ехэтэй үүлээрэй хониды болгонин тула үүлээрэй жэлүүдтэ орон доторнай аялаа эхэ хүдэлмэри хэлгээ.

1936—1960 онуудта мяха, нооно ехэтэй куйбшеска, печерско, калининска, лискинска, таншаньска, горьковско, лавийска, литовско хара толгойтой үүлээрэй хонид үсхэбэрлэгдэжэ бололтон байна. 1944—1960 онуудай туршдаа Ставропольска хиазарай «Восток» племяхэе тарган мяха, нарин нооно ехээр үгээд хойто-кавказай племяхэ үүлээрэй хонид үсхэдэг болон юм. Нимэ үүлээрэй хониды бин бололхон тула нарин нооноотой ставропольска үүлээрэй эхэ хониды лискинск үүлээрэй, мун заримандань ромни-марш гэжэ үүлээрэй хусануудыг тэмжэ үржүүлжэ. Тэднээ тарган тундүүдэй агаал тобир томо эрэ, эмэ хурьгалды шэлгэжэ абаад, баеын хүсээдэ өнөд хоорондоо үржүүлжэ юм.

Эрдэмтэдэй шэнжэлжэ үзэбэнэй ёшоор хойто кавказай, мун ромни-марш, цыгайска үүлээрүүдэй хоорондоо гаралан хонид манай энхэн үблэй шаруун хүнтэдэ хашагуй өйдэ ородог байна. Тингээд гэгшээд хойто-Кавказда бэшэ, мун Дунда-Новожилдо, Уралтай зарим нотагуудта, Украинин, Белоруссийн республикын ой, тала газартай районуудта, Казахстайн Целинн хиазарта, Киргизий ССР-эй зарим областы энэ үүлээрэй хонид үсхэбэрлэгдэнэ.

Эдэ область, хиазарнуудай хүй дүршлэ хэрэгтэжэ, манай республикийн хуёо ажахын туршалгыг станциникли 1964 ондоо хойшо мяха, нооно ехэтэй тими үүлээрэй хониды бин болгохо хүдэлмэри хэмэ хэлжэ юм. Тингээд ямар зорилго табиглаа гэхэдэ, нэгдэхээр, манай энхэн эхэ хониды мяха, нооно ехэтэй үүлээрэй хусануудыг тэмжэ, тэднээ хайн тундүүдэй абаха.

Хөбдөхөөр, тими холимог үүлээрэй сурьгалды зунгай бэлтгэсэрин үедэ хайнаар таргалуулаха зорилго табигдаа. Гурбадахар, манай Буряад орондо мяха, нооно ехээр үгээд үүлээрэй хонид хэр хайнаар үсхэдэгэ шадгалха байна. тэрэнэй экономическа талараа хэр ашагтай

Хуса, эхэ хонин	Хурьгалдай амхилн шэгүүр (кг.)			
	Иай гаралда хадаа	3.5—4 паратгай дун	5—6 паратгай дун	9 пара болоод байхалда
Хойто-Кавказай хуса буряад холимог хонин хоёрноо гаралан тул Ромни-марш хуса—буряад холимог хониды	4,2	21,5	25,5	33,8
Алтайска хуса—буряад холимог хониды	4,2	21,1	25,3	33,3
Хайто-Кавказай хуса буряад холимог хониды	4,1	21,6	24,8	30,1

байна гэжэ хаража үзэгтөө. Эгээр түүрүн Буряадай хуёо ажахын туршалгыг станциникли 1964 оной май барада хонидо нахаарн, ноононоын шанаар хуу илгаад, хайн таарахар эхэ хонидыг суглуулаха, тэднээ сентяйр соо мяха, нооно ехэтэй үүлээрэй хусын үрөөр үржүүлжэ.

Нимэ абаган холимог үүлээрэй хониды мяха, ноононоын шанаарыг тэднээ хониды тула мал ажалдай бүхэсонона институттай заабарини ёшоор туршала, шэнжэлгээ хэмэ үзэбэн. Буряадай нотагай холимог үүлээрэй 3-дахы классай эхэ хониды үүсэлжэ үзэхэдэ, дотор өхөрний бага, тус бүрнөө 1 килограмм үүлээрэй гаран. Харин киргиз үүлээрэй хониды дотор өхөрнийн эхэ, тус бүрнөө 2,3 килограмм гаралда байна. Тингээд манай энхэн эрхэ байдалда ромни-марш үүлээрэй хусануудыг хэрэгтэжэ, хониды үржүүлэхэдэ алишье талаараа аштай байба. Манай буряадай холимог үүлээрэй эхэ хонид болон ромни-марш үүлээрэй хусануудай хоорондоо гаралан тундүүдэ 20—22 паратгай болондо үүсэлхэдэ, 50,7 процент сабар мянган гаража, досоого өвчэ ехэтэй, нирган, ууса дээгүүрээ зуалан гадартай байдаг гэжэ шэнжэлгээ харуула.

Үржүүлгээ табихын тула Улаан-Удэн гүрэнэй племенстанцида 1964 оной намар ромни-марш, хойто-кавказай, алтайн үүлээрэй табан хуса шэлгэжэ абаган байна. Тэднэр булта элита классай, тус бүрнөө 80—110 килограмм шэгүүртай, 7,8—9,6 килограмм хүрээр нооно үгээд хусанууд байгаа. Мяха, нооно ехээр үгээд, тул абхын тула ромни-марш, хойто-кавказай үүлээрэй хусанууд хэрэгтэжэ. Тингээд алтайн үүлээрэй нарин нооноотой хусануудыг миал туршала хэмэ, тэрэнэй түшнэ нүүгөөдүтээ ямар байха гэжэ жэмжэжэ үзэхын тула хэрэгтэжэ.

1964 оной намар, сентябрыта шэлгэжэ абаган эхэ хонидо энэ хусануудай үрөөр үржүүлэхэдэ, түшнэ февраль, март соо абаган байна. Тэдэ ага тундүүдэн ямар байгаа гэжэ? Тэрэнэй энэ табихнаа жэмжэжэ хаража болон.

Энөөн дээрнээ хараха мяха, нооно ехэтэй үүлээрэй хурьгалд нарин нооноотой тундүүдээ дээшээ ашаг олоо үгэнэ. Хэрбээ гүрндэ худалдаглан хурьгалдай нооно хайшала тушаагаа наа, бүришээ эхэ олоо орохо байна.

Эдэ бүгэдэбөө ямар тоболол хэмэ болонго? Манай ханахада, ромни-марш, хойто-кавказай үүлээрэй хусануудай үр хэрэгтэжэ, буряад холимог үүлээрэй хониды үржүүлэхэдэ тундүүн ноонон хайн боложо, бөөршээ томо, мяхалиг байна шуу.

Гэхэтэй хамта мяха, нооно ехэтэй үүлээрэй хониды үсхэбэрлэхэ тула шэмэтэй хайн тэмжээ—кукуру-

Энөөн дээрнээ харахада эдэ хурьгалд эхлээд халгажа болотор шэгүүрээ тус тусгаа сүүдхын 144—145 граммаар нэмээжэ байхан болоно. 5—6 паратга хойшо шэгүүрээ эхээр нэмээжээ болжэ, сүүдхын оройдоол 66—70—53 граммаар нэмээжэ. Тингээд эдэ хурьгалдай турган томо болохо, шэгүүрээ эхээр нэмээжын тула эхлээд халгаганнаа хойшо, 7—8 паратгай болоторн хайнаар элсүүлжэ, шахаха тордихо хэрэгтэй байна. Хойто-кавказай үүлээрэй хуса буряадай холимог үүлээрэй эхэ хонид хоёрноо гаралан тул юа харатайдаа тус бүрнөө дунда эргээр 33,8 килограмм татана гэхэ гү, али оройн хурьгалдаа 3,4 килограммаар эхэ татана шуу. Хурьган хусануудыг үүсэлжэ үзэхэдэ, хойто-кавказай хуса буряадай холимог хонин хоёртой тул, мун ромни-марш хусын буряадай холимог үүлээрэй эхэ хониды тул бөөршээ шэгүүрээр адируу байхалда алтайска үүлээрэй нарин нооноотой хуса буряад холимог үүлээрэй хонин хоёртой хурьгалд тэднээ мяхаар доошо, 3,4—2,9 килограмм бага татана. Ромни-марш үүлээрэй хуса буряад холимог эхэ хонид хоёрноо гаралан тул сабар мяхаар, дотор өвчөөр нүүгөөдүлгээ 0,6—0,7 килограммаар эхэ байна.

Үүлээрнэ	Бүхы ашаг болон	Түрэнэй хурьгалдай гэгшээтэй гаралда	Сабар болон үүлээрнэ
Хойто-Кавказай үүлээрэй хуса—буряадай холимог үүлээрэй хонин хоёртой тул	20 тух. 50 мун.	7 тух. 89 мун.	12 тух. 61 мун.
Ромни-марш хуса—буряад холимог үүлээрэй хонин хоёртой тул	21 тух. 60 мун.	7 тух. 89 мун.	13 тух. 71 мун.
Алтайн үүлээрэй хуса—буряад холимог үүлээрэй хонин хоёртой тул	18 тух. 57 мун.	7 тух. 89 мун.	10 тух. 68 мун.

Мяха, нооно ехээр үгээд үүлээрэй хониды үсхэбэрлэхэ нүүгээрэ

хайн ба, экономическа ямар ашагтай гэжэ хаража үзэхэ болоноид.

Хойто-кавказай, ромни-марш үүлээрэй хусануудай болон буряад холимог үүлээрэй эхэ хонидо гаралан хурьгалды зунгаа хайнаар бэлтгэжэ таргалуулаха, юа харатайдан гүрэнэ худалдаган байнаид. Тэднэр 40 толгойн дундааа дээш шадалтай, тус бүрнөө 44 килограмм татаха бололтон байжа, тэднэр центнернээ 80 тухаргээр абаад, хамта 1365 тухаргэй боло. Ушөө 106 хурьгалд дундуу шадалтай, тус бүрнөө 36 килограмм бололтон, центнер мяханин 57 тухаргээр гүрэнэ худалдаглан. 98 толгой дундааа доошо шадалтай, юа харатай хурьгалд тус бүрнөө 27,5 килограмм татажа, центнер мяханин 45 тухаргэй боло. Ингээд эрхэдэ мяха, нооно ехэтэй үүлээрэй хурьгалды эхлээд халгаганнаа эхлээд, юа харатай болоторн элбэг ногоотой бэлтгэжэ адуулжа, шэмэтэй хайн тэмжээ элсүүлжээ байгаад шахажа, тарганаар, дундааа дээш шадалтай болжэ тушаахада ашагтай байна. Харин туранхай, шэгүүр багатайгаар худалдахага гаратай.

Нимэ холимог үүлээрэй хурьгалды юа харатай болоторн тэмжээ хэдэ хэды оруулагдана? (Нэгэ хурьгалда абажа үзэхэдэ).



Физик, электротехника болон радио хэрэгтэжэ практическа хэмэлүүд болон туршалгануудыг хэмхэн тулаа хургуулинууд, техникумүүд болон институтуудта хэрэгтэй болодог 200 шахуу элбэг приборнуудыг Москвагай «Физэлтроприбор» гэжэ завод бүтээжэ гаргадог юм. Предпринимын инженер, техникүүд ЛКФ-68 гэжэ шэнэ лингафонно кабинет туршажа үзэхын тулаа бэлдэхэнэ байна. Энэ абаа гаралдаг комбайн харин хэлэ шудалхын тулаа зориулагданхай. Лингафонно кабинет 24 хүнай хууртай. Тус прибор ухаалан зохогшод эгзэн эл мунөө үе сагай элементүүд болон деталнуудыг хэрэгтэжэ. Зураг дээрэ (баруун гарнаа); радиотехник Б. Г. Кулинов, заводой главна инженер А. С. Зальф, ахалагша инженер Г. В. Луговой ЛКФ-68 гэжэ шэнэ приборые шалгажа байна.

ТАСС-ай фотохронико.

Элитэ эрдэмтэдэй лекцинууд

Москвагай элитэ эрдэмтэд — Ресин Федерациин «Знани» бүлгэмэй гэгшүүд Октябрийн революциин 50 жэлэй ойдо зориулалт лекцинуудыг уншаха. Тингээдэ нэн түүрүн КПСС-эй ЦК-гай Тезисүүдыг үндэслэн Октябрийн уншалгануудыг манай республикийн ажилшадтай үмэнэ уншаха эхлээ.

Тэднэр дунда РСФСР-эй «Знани» бүлгэмэй правленин гүрүүлгэ, СССР-эй Эрэмэй академик гэгшүүн-корреспондент И. Ф. Образцов, философийн эрдэмт доктор, МГУ-гай профессор Д. Ф. Козлов, техникескэ эрдэмт доктор, Бауманай нэрэмжэтэ Москвагай дээдэ техникескэ училищини профессор В. И. Постников, РСФСР-эй «Знани» бүлгэмэй референт, философийн эрдэмт кандидат Л. И. Соколова, РСФСР-эй «Знани» бүлгэмэй улсхоорондэй асуудалаар лекци уншалга тэмжээжэ М. И. Севрюков гэгшэд манай республикийн ажилшадтай үмэнэ агуу Октябрыд зориулалт партинын ЦК-гай Тезисүүдээр хуи бусадые асуудлануудар лекцинуудыг уншина, хоёрдөвдөнүүдыг үгэргэнэ.

Баргажанай, Залын, Хагтын аймагуудай колхоз, совхозуудар, Улаан-Удэ горлойд промышленна предприятинуудар, дээдэ хургуулинуудар яажэ, элээр хүдэлмэрилжэ, колхознигууд, аба хаашид болон студентнээр, эрдэмтээр, партинай, советска болон ажахын элбэгшэдээр уулзаа, лекцинуудыг уншина. Нухар Образцов Улаан-Удэ горлойд партинай эдэбхитэй, пропаганда партинай элбэгшэ лекци уншаха. Мун Авационно завдто он нон, горлойд эрдэмтэдэй уулзааган байна. Мунөө Баргажанай аймагаар ябахар гарна. Нүүдэ Козлов Соколова хоёр Залын, Хагтын аймагуудар яваад эрээ.

Эдэ эрдэмтэдэй лекцинуудыг хүнүүд хаа хаягай хонирхон шанаха.

Ф. МАЛАКШИНОВА.

ЯХАДАЙ ШЭНЭ БАЯЛИГ

Яхадай газар үнэхөөрөөшөө баардлашгүй эхэ байлгитай юм. Яхадай алмаз бүхы дэлхэй дээрэ суурхадг гэгшэ. Энэхин шулуу нүүрнэнэй, алтанай, түмэрэй рудай, цинкын, туулганай, мраморай, сланцын нөөсөнүүд СССР гүрэн соо эгээл эхэн гэжэ тоотой. Мунөө энэ байгалиин газар туйлай эхэ нөөс олодо.

Хойто Кавказ, Новожи, Баруун Украина, Дунда Ази үүлээрэй жэлүүдтэ олодон газартай шэнэ шэнэ газарнуудаараа, юрчхы нөөсөөрөө суугай аба даа. Лэнэ мурнда Велюй гоой шудан ородог газарта—Яхадай АССР-тахин Зүүн Сибирини платформын оршом соо—Лэнэ—Вилюгай район тусхай хуури эзэлнэ.

Ихадат нефть, газ бөдөрлэгэ дүшөөд жэлэй урда эхилэн юм. Энэхин газарай ниуруугай геологическа бүрдэл газар нэгэ тээ эхээр сулгарха талаа гон таатай байгаа гэжэ ханамаар. Тингээд шэнэ 1955 ондо Вилюгай агагай гүрүүнхын хэбтээ олодон байна. Тэрэнэй хойшо шэнэ нухан (скважина) бүхэнөө шантаг соохиной газ бурьялан гаралда болондо. 1960—61 онуудта Собо-Ханнай, 1962 ондо Бадаринай, нүүгөө жэлдэн нэгэн дор Нежеленин, Дунда Вилюгай хэбтээнууд нээгдэнэ байна.

Энэгай нагнаниншээ хуёу шэнжэлэгдээдүй. Тингээд нөөсшээ хэды шэнээн хэмжүүртэй байныг тэднэрэй тоогоор тэмлэг

ТАЛОВКАДАХИ БАРИЛГА

Таловка станци буудлын жэлд өмнөгүй байсан хүн тэрэ тосхойной нүмэ түргэн ондоо болоһоние гайхууа байха.

Заводой хоёр дайхар шулуун байсан, 48 байртай гэр, үнөө дүрбэн дайхар гэр, клуб, хүүгдэй саадай байсан тус тосхондоо индустриальна шэнжэ оруулаа.

Хамгай туррунда Таловкада барилга хэжэ байсан хүнүүд тухай, Горемын коллектив тухай хэлэхэ хэрэгтэй. Тэрэ коллектив өрын хуби занатай, орын түлхэтэй.

1941 он... Дайнай эхилһэнэй удаа июнийн 23-да правительствын шийдхээрээр Тамбовто нагон заадаг заводы бааза дээрэ нэлбэн заналын голондой поезд байгуулагдан юм. Тэрэ поезд сэрэгэй араа ябаад, түмэр зам нэлбэн занха, дансанай довтолгоны наатуу хили тугала харги хандаха зорилготой байхан.

Горемын дайшалхи бригадада крашик, мүнөө Социалист Акадэй Герой И. И. Залинаев, хангалын тагай начальни С. А. Сазонов гэгшээр бури залуугаар фронт ошон байха.

Фронт шадарай харги бүхэн тэднээрэй ойдо мүнөөны хүрэгэр мартагдаггүй. Илангаа дайсанай Ленинград туслаха оржог эрээд байхада, Онежск нуурай мууһэн дээгүүр хэгдэһэн харги ханданга.

Дайнай үзүүдэй жэлүүдтэ Горемын коллективэй хэлэн ажалтан эхэ. Шэнэ барилга бодхогоор энэ коллективэй худалмаришад болон командирууд ажалай айхаотар эхэ гайбатытай.

Тэднээр Донбассай түмэр харги шилжэһэн занга, Эрхүүнээ Слюдянка хүрэтэр, Барнаулаа Кузунда станци хүрэтэр харги барла, нэлбээ. Тэрэнэй Шумиха станциһаа (Урал) Челябинск хүрэтэр, Киров станциһаа Нижнеудинск хүрэтэр гэхэ мэтэ Зүүн Сибирин трансмагистраль электрифицирвалһан байха юм.

Горемынд коммунална байра гэшмэ мэдэгдэһэн. Тэднээр гэр бүлөөрөө нагон соо байлаад, 15—20 жэл соо нүүжэ ябаха юм.

Горемынд нүү нүүнээр Таловка хүрэхэ эрээ. Таловкаһаа Татаурово хүрэгэрхи түмэр зам электрификацила ээлжээн тэднээртэ тудла. Тингэжэ Приобь-калда промысленна ба байрын эхэ барилга эхилэнхэй.

Глава инженер В. М. Козулинэй худалбарилгад туруушан отряд Тулу станциһаа энэ эрээ. Колонийн бусад подразделени даб дээрэ Тулунай шулуу нүүрнэнэй уурхай хүрэгэрхи зам, мүн Азей ба Сэлэнгэ станцинууды электрификацила байха юм.

Барилхан клубийн харалгын зал Улаан-Удын «Прогресс» кинотеатрай тухалтэй. Стенны оркестрай наададаг газар оперо ба балетэй театрай сценэдэл адли. Нимэ найхан клуб барилга таловкинхидэй өмөгөрхөл болон. Клуб июль-август харауула та аналалдаа үгтэхөөр хараулагдана. Барилга дээрэ 200 шахуу хүн худалмари, хүснэгин үнөөт хүрэнгүй. Заводой лапшаанай үүдэнэй хажууда управ-

ленинэй хоёр дайхар байсан эхэ түргэн болошоо. Дурбадахы колонийн прораб Андрей Андреевич Колычечтай тосхойной нүмэ захуу гарабайди. Тэндэ горемынчуудай байха байрын гарнуудтай барилга ябаха байха юм. Тэндэ өмжжэ ябахада Андрей Андреевич Братек ГЭС тухай, тэндэ бригадтайгаа хамта хаалгын нуури табилгалһан тухайгаа хөөрөө.

Барилгын тэрэ талмай дээрэ Хурин үгтэжэй хайтагайгаар хадмаал зурган гэр, найма найман байртай хоёр хоёр дайхар байсан тэндэ бодонхой. Түмэр заммай лиинээ хажуу тэмээ зарман мухар харги дээрэ хөрөөд ноогон вагон гаргалһанхай. Саада тэмээ Горемын баазын барилга.

Эдэ бүгдэ барилганууд тэндэ гурба дүрбэн нарын турисада болошоо. Эрхэмээр худалдаг индустриаль-малярнуудай бригадада өшөөдэй гэжэ прораб дуралдаа. Тингэжэ нигэжэ хэлээ: О. С. Антошинагай бригадада булга эхэнэрүүд худалдаа, тэднээр дуунидаа Таловка ба Югово тосхоннуудай хүнүүд габэ.

Хамгайгаар барилдан гарнуудын шэрэгдээгүй байтар барилгашадай бүлэ тэдэ гарнуудтэнэй ороһон байха. Гэбшөө, Антошинагай бригада гол худалмари наатуулангүй ажаллайгаа нүүрээр тэдэ гарнууды шэрэгдэхийн гэжэ дуралдан байгаа.

Барилгашад тон шамдуугаар худалда. Тэрэнэ зүб. Юб гэхэдэ, улахагүй үнөө хэдэн бригада Таловка эрэхэ байха. Хамгайгаар барилхан 11 гэр, тэбээр хюурөөмэл модоор барилхан 4 байхан, Горемын контор амагалһаа да оруулагдахаар бэлдэгдэжэ байлахй. Таловкин заводы худалмаришад хүүгдэй саадай байсан, 39 байртай гэр Совет элсэгай 50 жэлэй ой үдэр хүрэтэр дүүргэхэ хүсэлтэй.

Энэ эхэ худалмарины хажуу-барилгашад түмэр харгын лиинэ зүбшүүлэн электрын ашхо хүсэ абуулаха столуу хуулаха нүхэ малгажа байха юм. Тэрэнэ бодхого ЦМЗ 3 поезд станци дээрэ асаргалһанхай. Механикууд тэрэ поездын түхээрэлгэ хабаргажа байна. Энэ худалмарины гараар хэгдэнэ.

— Столбын нүхэ малган саасуу шоройн унашахгүйгөөр бэхжүүлэгшэ— гэжэ Андрей Андреевич монтажернуудай бригадын бригадир А. П. Сураунов хандба.

— Кран нааяр худалмаришад гү?

— Нүхээл бэлдэгшэ, тингэһэн хойноо столбуудда нуулахади. Тэднээр бригадиртайгаа, мүн мастертайгаа хамта Зесурингаа Владивосток хүрэгэрхи түмэр зам электрифицирвалһан байгаа гэхэ. Горемынд ондоо тээ барилга дүүргэн саасууга энэ елһэн байха. Тингэжэ бэлэн байра дээрэ оржог эрээгүй. Байрада турган бэлэн болгоһонын тугала тэднээр барилгашадай бригадануудта туһалалсана. Удрын нүхэ малгаад, үдэшндөө нүхэ, хүүрөө бариха дарха хэлсэнэ. Тингэжэ эрээдүйнөө байрын барилга түргэдхэлсэжэ байха юм.

«Удэртөө гурба метр түнэгэгшэй нүхэ малгаад, үдэшндөө дарха хэдэ хүндэ бэнэ гү?»— гэжэ тэндэ худалмаришадэй наган А. М. Игумновһаа асууглаа. «Турган байртай болохо ха юм биднэ» гэһэн харуу үгтөө.

Түмэр замай электрификацила ажал энэ нигэжэ эхилэ. В. ТОЛСТЫХИН.

200 БОТИТО ДЭЛХЭЙН ЛИТЕРАТУРЫН ДЭЭЖЭ

Уран зохиолы Москваһин хэблэ «Бүхэдхэлхэйн литературын библиотекны» туруушан боти гаргаба. Энэ болбол эзэн үргэн олон үншагшадта зориулагдан дэлхэйн литература шэнжэлэгшэд, оршуулагшэ сурдуулажэ хэблэжэ шимэ ном болон. Тэрэнэй боти бхэн 300 мянган хэлэг тиражтай байха юм.

Библиотекын бүхэ 200 ботинэ эртэ урда сагнаа эхилээд, манай үе хүрэгэрхи дэлхэйн эрхэм уран зохиолтой үншагшадны тэмдэглэха байна. СССР-эй ардуудай классикэ болон мүнөөнэй литература ба 32 оройн зарим уран зохиолдой бэйһэн зохиол тэрэнэ дотор үргэнээр оруулагдаха. Бүхэ дээрэ 330 томо зохиол хэблэгдэхэр хараалагдаха.

«Бүхэдхэлхэйн литературын библиотек» бэлдэхэлээ советскэ элитэ эрдэмтэд, уран зохиолшо, литература шэнжэлэгшэд, оршуулагшад хабаадлсана. Зарим номнуудай оролын статьсянуудай авторнууд харин томо мэрэгжэлтэд болохо юм.

«Библиотек» өншэдэний болон хилин сааныха классикэнуудай ба мүнөөнэй графикуудай зураган худалмарируудээр шэнжэлэгдэхэ болоно.

«Бүхэдхэлхэйн литературын библиотекны» 200 боти ном 10 жэлэй турисада хэблэгдэжэ гараха байна.



Арабуудай Нэгэжмэл Республикада СССР-эй экономическа болон техническа туһа талгайгаар Хедуука металлургическа комбинат үргэдхэлээ. Бүхэ худалмарины түгээхэгдэһэнэй нүүтээр тус предпряти жэлэй турша соо миллион хахад тонно булад хайдуулан гаргадаг болохо. Эдэ дүрбэн залуу хубууд (зурга дээрэ) Мухаммед Абдель Селам, Абдель Рашид Джамит, Сеид Базви—Хуссейн, Ахмед Шауки гэшмэд булад дабтаха шадабары шуудлажэ байлахй. Эзэнэр Советскэ «Эшээр рожсталь» гэжэ заводто стажировко гараа. ТАСС-ай фотохронико.

СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министрствэдэ

СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министрство Москвада байдаг КНР-эй посольстводо нимэ удахтай ното элгээгээ:

«Хүнүүдэй ами наһа асарха талаар харилсан ажалалга тухай, далай дээрэ амууда ороһон суданууд болон самолётуудта туһаламжа ууулаха тухай асуулаар Совет Социалист Республиканыудай Союзын правительствын, Кореин Арадай Демократическа Республиканын правительствын, Хитадай Арадай Республиканын правительствын хоорондо 1956 оной июлийн 3-да баталгдан хэлсэнэй бэлдэрыне слайшан Нунананай хэрэгтэй гэжэ Хитадай Арадай Республиканын правительство тоолоно», тингэжэ тэрэ хэлсэнэ «1968 оной январийн 1-нээ хүсээг гэхэ байна» гэжэ байгаа оной июлийн 24-дэ Пекинэ дээрэ СССР-эй посольстводо баруулан ното соогоо КНР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министрство мэдүүлээ.

Дээрэ дуралдан хэлсээе саашадны болуулаха гэһэн КНР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министрствын мэдүүлгэ хадаа гүрэнэй хоорондо хэлэгдэжэ харилсанууды Хитадай талынхидэй хизаарлаха наахтай байһангэ. Хүнүүдэй ами наһа асарха, аюула ороһон суданууд болон самолётуудта туһаламжа ууулаха тухай ээрхмэ сэдэвлэлэ харилсаае дамжажэ дураргүй байһангэ гэршлэнэ.

Хитадай талынхид эб амхи алдуулаха гэһэн харва бодолоо улам саанан ургажэлэн, социалист ороноудай гурвантэй хоорондын харилсаанууды лам саанан хизаарлажа байна гэһэн тоололы дээрэ дуралдан баримта үшөө дахин гэршлэнэ харуулаа. Эдэ бүгдэ шаналмаар байна.

ПРАВДА БУРЯТИИ Мүнөөдэрэй номерто

Нэгэдэхэ хууданада: «Заводой экономист» гэгһэн туруу бэшг; үбнэ хурялга дээрэнэ мэдээсэлүүд.
Хөөрхөдөө — Арадай хиналгын хуудан.
Гурбадахы хууданада: Байгалийн баялгыне хамгаалгада зориулагданан научна конференциээ.
Дурбадахы хууданада: «Хаана ошжог хурахахта?» гэгһэн соносхолнууд.



Агууехэ Октябрийн 50 жэлэй ойн хүндэлэлдэ

УЛААН-БААТАР, июлийн 17. (ТАСС). Монголой армин гурбан спортсмен—Бэгзэсүрэн, Дамдиндорж, Самдан Агууехэ Октябрийн 50 жэлэй ойн хүндэлэлдэ зориулан, мөрөөр аяншалжа гарааар удаан болжог байлахй. МНР-эй баруун аймгуудай газар дээрүүр монгол партизануудай болон Улаан Армин чэстнуудай дайшалхи абуулаха хэжэ гаранан газар нутагууд дээгүүр 4 мянга гаран километртэ тэвнээр гурбан нарын турша соо ябаха гараха юм.

Хуваагуулаха айм «ий гүб» — Мүрэн городто арадай революцийн 46 жэлэй ойн найндэрыне тэднээр угтаа. Мүнөө үедэ тэднэр Убусуурска аймаг ороһон ябаха.



ТАБАН АРАБ ГҮРЭНЭЙ ХЭЛСЭЭН ТУХАЙ КОММУНИКЕ

КАИР, июлийн 17. (ТАСС). Табан араб гүрэнэй толгойлогшонорой — ОАР-ай президент Насерай, Ирагай президент Арфаи, САР-ай гүрэн түры толгойлогшо Атасини, Алжирай революционнэ Советэй Турүүлэгшэ Бумедьенэй, Суданай Гүрэнэй Верховно Советэй Турүүлэгшэ Эль-Ахариин хэлсэнэ энэ боллоо үсгэгэлдэр эрээ дүүрээ.

Хэлсэнэй эсэста хамтын коммунистэ толилогшо. Тухайлбал, тэрэн соонь нигэжэ хэлэгдэнэ: «Араб гүрэнүүдтэ эсэргүүгээр Америкын болон Английн империалистнуудай дамжагатайгаар Израилийн хэжэ байсан ээрхэг туримхэй аюулагдай тэмсэхэ тэмсэлэй мүнөөнэй оршон байдала, араб гүрэнүүдэй хамгаараа хэжэ аюулагууды табан-гүрэнэй толгойлогшонор уулаалганага үедэ хаража үзэе.

Араб нацида эсэргүүгээр израиль-империалист ээрхэг туримхэй аюулагууд хойлогонгууды зайсуулахын тулада абахта шуудла хэмжээ абууланууд тухай гүрэнүүдэй толгойлогшонор үгээ ойлголоо.

Иуулушан ээрхэг туримхэй аюулагууд болон тэрэнэй хойлогонгууд тушаа баримталлаг.

ДРВ-дэ буудуулан унаагадба

ХАНОЙ, июлийн 17. (ТАСС). Намха провинцийн хүн зон олонтой районнуудта июлийн 15-да америкын авиандын довтолхо үедэ Вьетнамай Демократическа Республиканы аралы армин эвентигүүд тус провинцида Америкын хоёр самолеты буузажа унаагаа.

Энэ оной июлийн 15-най байдалаар ДРВ-гэй газар дээрэ хамта дээрэ 2098 америкын самолёт буудуулан унаагаада гэжэ ВНА агентствэ мэдээсэна.

США-Бельгийн гэнжэтэ нохой. Ф. БАЛДАЕВАП зураг.

Балтийн далай шадарай эб найрамдалай недели

БЕРЛИН, июлийн 17. (ТАСС). Балтийн далай шадарай эб найрамдалай недели Ростогто болоод эсгэгэлдэр дүүрээ. Балтийн далай шадарай оринуудай, Норвегийн болон Исландийн олонийтын энэ үргэн эхэ аураллаандаа угаа олон—25 мянга шахуу айлшад хабаалаа. Нарламентаринууд, элдэб партинуудай ажал абуулагдаг, профсоюзнуудэй эхэнэрүүд болон залуушнуудай организацинуудай тулоов-лэгшад, эрдэмтэд, юристнууд, багшанар — элдэб политическа үзэл бодолтой хүнүүд айлшадэй дунда байлаа. Недели эхилхэгшэдтэй—Германийн Демократическа Республиканы олонийтын тулоовлогшадтэй хамта хонирхуулаг асуудалнууды айлшад зүбшэн хэлсээ.

Эб найрамдал, Европодохи Аюулуғай байдал хангаха шэнэ дайнай аюул зайсуулаха зам бэлдэжэ асуудалнууд олон тоо уулаалганууд, хөөрлөнүүд, семинарууд болон суглануудай үедэ зүбшэн хэлсэгдэнэ байна. Германийн хоёр гүрэнэй хоорондохи, Европын бүхэ оронуудай хоорондох харилсаа найзааруулахы нагай налтайгаар эрмэлзэ-хүдэй, эхэнэрүүд болон залуушнуудай организацинуудай тулоов-лэгшад, эрдэмтэд, юристнууд, багшанар — элдэб политическа үзэл бодолтой хүнүүд айлшадэй дунда байлаа. Недели эхилхэгшэдтэй—Германийн Демократическа Республиканы олонийтын тулоовлогшадтэй хамта хонирхуулаг асуудалнууды айлшад зүбшэн хэлсээ.

ДРВ-гэй унанай ажахын министрствын мэдүүлгэ

ХАНОЙ, июлийн 17. (ТАСС). Вьетнамай Демократическа Республикын хаалтанууд болон газар уулаалгын түхээрэлгүүдэ америкын самолётуудай бури шангаар бомбодоло болонтой даша-рамадуулан, ДРВ-гэй унанай ажахын министрствэ мэдүүлгэ толи-лоо.

ВИА агентствын дамжуулан тус мэдүүлгэ соо нигэжэ хэлэгдэнэ. Футхо провинцидахи Улаан

Жэлэй турша соо хэгдэһэн тэмсэлэй дүнгүүд

ХАНОЙ, июлийн 17. (ТАСС). 1966 оной июлийн 17-ноо хойшо үнэгһэн жэлэй турша соо Вьетнамай аралдай хэбэн тэмсэлэй дунгуудтэ Ханойн газетанууд мүнөө-лөө гол анхаралаа хандуулан байла. Нэдондо жэлэй июлийн 17-дэ ДРВ-гэй президент Хо Ши Мин америкын ээрхэг туримхэй аюулагда тэмсэл шангалханы эсэгэ оронойндоо уриалһан юм.

Грещин урдын министрүүд арестовалагдаа

ЛОНДОН, июлийн 17. (ТАСС). Грещин правительствын урдын 14 министр Грещин сэрэгэй засаг түрэ барилша-даар түрмэлэ хааганхай гү, али гэрэй арестда абахтай гэжэ мүнөө мэдээжэ боллоо гэжэ «Обсервер» гэжэ газетэ мэдээсэна.

Урда Вьетнамай патриодуудай амжалта

ХАНОЙ, июлийн 17. (ТАСС). Америкын хэһэгшадтэй, тэдэнэй туһамаршадтэй сэрэгүүдтэ Урда Вьетнамай сүлөөрэлгын армин сэрэгшад шанга сохилтоннууды үгэжэл байлаар. Бонтон городһоо хойшо 3 километрээр байдаг Америкын 1-дэй аэромобильна дивизион хангалын баазы Биньдэй провинцида патриодууд июлийн 6-да довтолоо.

Освобожлент гэжэ агентствын мэдээнүүдтэ үндэһэн ВНА агентствын дамжууланхай ёһоор даб дээрэхи мэдээгээр 200 америкын солдат хульөө буулаагаа, 16 самолёт, 10 бронетранспортер, 2 гаубица буу усагдаада гү, али гэмтээгдээ, горочин болон homo

Чилдиз ган гасуур боллоо

ГАВАНА, июлийн 17. (ТАСС). Чилин түбэй болон хойто талын долоон райондо ехэ ган гасуурай болоһондоо уламжаган, таряанай бүхэ ургаса хосоргоо гээд Пренса Латина агентствын корреспондент Сантьягоһаа мэдээсэна. Урэ жэмэсэй, өвшөй плантанууд, тарашал бэлдэринууд эгээн ээ эхэ хохидолто ороо.

Америкын «Сервейор-4» ниидлэгэ тухай

НЬЮ-ЙОРК, июлийн 17. (ТАСС). «Сервейор-4» гэжэ америкын замбууднай онгоо мүнөөдэр нарын иоругаа хүрөө. Гэбшөө тэрэнэй радиохолбоо байгуула шадагалагүй байлаар. «Сервейор-4» нара дээрэ буула үедэ тэһэрһэн байжа боллоо ёһотой гэжэ информационно агентствэнүүд багсаана.

«Сервейор-4» нара дээрэ дорь-боогүй зөөлөнөөр бууха, тингээд нарын иоругуудай түхэл маягы телевизорээр газарта дамжуулаа зорилго июлийн 14-дэ табигда-лан байгаа.



«МИНИН МОСКВА» гэжэ фотоуваставкэ. А. КОНЫКОВ. «Метислав Ростропович». ТАСС-ай фотохронико.

БУНДЕСВЕР БА ТЭРЭНЭЙ РЕЗЕРВНУУД

Баруун Германийн хото городуудай гудамжануудад солдат саб-лиин түбэрхэн дахиад дуудлагда болоо. Бундестагай баталһан тус-бэй ёһоор, ороноо дайни байдалада бэлдэхэ худалмари үргэнөөр абуула-дансэ. 2 миллионһоо дээшэ хүнүүдэ оруулаха сэрэгтэй ба тиймэшүү подраз-деленинууды 1970 он болотор бай-гуулаха гэжэ «онсо хуулинууд» гэдэг-шын хараалһан байна.

Сэрэгтэй нимо бүрияданууд бии болголохоор хараалагдаа:

Бундесвер: Баруун Германийн сэрэгүүд мүнөө 450.000 шахуу хүн-тэй юм. Тэднээс НАТО-до альгээг-дэнэнь часть болон подразделенинууд-тань 410.000 хүн. Баруун Герма-нийн засагаархидай командовани до-ро байдаг хамгаалгын сэрэгүүдтэ гэдэгтэн 40.000 хүн бии. 1970 он бо-лотор НАТО-до бундесверһээ альгээ-гдэхэ үшөө нэгэ дивизи бии болохо асуудал мүнөө зүбсэгдэжэ байлахй.

БУНДЕСВЕРЭЙ НӨӨСЭ ХҮСЭН: Баруун Германийн 800.000 үзүүтэй эрхэтэд Бонной эбсэгтэ хүсэнүүдтэ сэрэгтэй бэлдэхэл гаранан байна. Баруун Германийн генералитет эдэ хү-нүүдэ ямаршэ сагта татажа боло-хо юм. 1970 оной уеэр 1 миллион 500 мянган хүн сэрэгтэй хургуули гарала байха.

АРА ТАЛЫН ХАМГААЛХА СЭРЭ-ГҮҮД: Нэдондо жэлэй апрелийн 1-най тухай захиралтаар заласай зарим солдат болон офицернууд ара талы хамгаалха сэрэгтэ татагда-хан. Урдаһын энэ сэрэгын нотагай

нөөсө хүсэн гэжэ нэрлэгдэдэг байгаа. Наян дуратанай чэстнууды эмхид-хэхэ тус-бэйнгөө буруу нүрэнэй нүүрээр Баруун Германийн прави-тельство нимэ тусхай захиралта гар-галһан юм. Ара талы хамгаалха сэр-эгтэй солдат болон офицернуудтэ жэл-дэ хэдэ дахин татагдажа, нураал-дхы программа гардаг. Буу эбсэг, дайшалхи техникы бундесвер үгэ-дэг. Ара талы хамгаалха сэрэгтэй хамар материална нан зөөри ба буу хэрэгсэл арсеналуудта дололоо дай-шалхи бэлэн байдаг. Ара талы хам-гаалха сэрэгтэй солдат болон офице-рүүдтэ сэрэгтэй хубалга хунараа, ху-бингаа хэрэгсэлэй гэрэгэ хадгал-даг. Эдэнь орон доторхи демократи-е дараха полициинхидэй үүргэ дүүргэ-на. Тэднэй тоо наян сагта 200.000 болохо.

ГРАЖДАН ОБОРОНЫН КОРПУС: Бундесверэй нэмэтэ болон талшаар наанаалһан энэ сэрэгтэй эмхидэ— дайнай болонгоо наа гол шуухала хар-гынүүдэ «хангаха», дайнай хүдөө тэрбедэһэн хүнүүдтэ аюулгүй байдал «олгохо» гэжэ мэтэ даабары үгтэжэй юм. Ушөө юунынь гайхалтай гэхэдэ, өншэдөө хамгаалха граждан корпус, Баруун Германийн консти-туцийн ёһоор, ондоо тээхи газар дээр-шэ абуулаха хэжэ болохо байна.

Граждан оборонын корпус сэрэгтэй алба хэдэ уялгатай зонһоо, мүн эдэбхитдээхэ бүриядэг. Тэднээр бун-десверэй албанада татагдаггүй юм. Граждан оборонын корпусдо татагда-шад 4 нарын турша соо сэрэгтэй хургуули хэдэг, тингээд 45 наһан хүрэтэр—юрын сэрэгшэд, 60 наһан хүрэтэр—подразделенин командир-нууд болон ахмад офицернууд «тре-вогууд зарлагдаха сэрэгтэй нураал-да», мүн «алжаата» сэрэгтэй нураал-салда ошхоор ямаршэ сагта бэлэн

байха зэргэтэй юм. Граждан оборо-нын корпусдо 1970 он болотор 200.000 хүн алуулагдаха.

Хилийн харуулай сэрэгүүд: Авто-машина, мотоцилинуудад хангалдан-гй эдэ сэрэгтэй чэстнууд казармада байдаг. Буналгаа татаһан худалмари-шадтэй, мүн бусад «найдал багатай отгэгэдүүдтэй» тэмсэхээр томилог-донхой. Эдэ сэрэгүүдтэй захиргаанай тушаалыне дайлаа вермахтын урдын офицернууд Иттергай райдын поли-цийн урдын офицернуудтэ эзэлдэг. Тэ-дэниэ үшөө «буугай туруушан дуу-лай сэрэгүүд» гэжэ нэрлэдэг. Юн-дэ тингэжэ гэхэдэ, «Гейншдэй дай-шалхи абуулаха» гэдэгдэг уршата эсэсүүдэй гүрим ёһоор, социалист гү-рэнүүдтэ эсэргүү хорото болмад абуулаха хэжэ хэрэгтэ эдэ сэрэгүүдэ ямаршэ сагта хэрэгсэлэ болохо гэһэн удхатай. Хилийн харуулай сэр-эгтэй заргээ мүнөө 18.000 хүн бии. 1970 он болотор Бонн тэлэнэй тоо 30.000 болотор олошоруулаха тусгэбтэй.

Полицийн дежурна отрядуд: Баруун Германийн газар дайда дээрхи полицийн дежурна отрядуд казар-ман байдалда байдаг. Тэднэй нураал-салгай программа, эбсэгын хилийн харуулай сэрэгтэйхидэ адирхуу юм. Эдэ отрядуд «орон дотороо» эмхи гүрэн ба аюулгүй байдал хангаха гэжэ гү, али ондоогоор хэлбэл, мүнөөхил арал түмэндөө эсэргүү үйлэ хэрэг хэжэ гол зорилго татайга.

Тийн Баруун Германи 1970 оной уеэр сэрэгтэй хургууды гаралан 2 миллион 260 мянган эбсэгшэд хү-нүүдэ жагсаахаар тусгаһан. Дээр-хид туримхэй абуулаха хамын тула-да солдат болон офицернууды бэл-дэжэ байһангэнь элгээ.

Вернер ГРАФ, сэрэгтэй шэнжэлэгшэ.